

До 60-річчя початку
Великої Вітчизняної війни

ИШОВ ТРИВОЖНИЙ 1941 РІК

В січні 1940 року Гоща стала центром новоутвореного району. Тоді сільську раду очолив Л. Г. Кухар.

У новому райцентрі, як і в усіх навколишніх селах, налагоджувалась робота установ і організацій. В Гощі відкрили лікарню, в якій працювало 4 лікарі і 37 медпрацівників, стала працювати бібліотека. У школах почалось навчання.

Ишов тривожний 1941 рік. Серед населення все частіше поширювались чутки, що незабаром буде війна.

За Гощею, поблизу Симонова забороняли вести весняні польові роботи, бо там мав бути споруджений аеродром.

Та ось по радіо передали промову наркома СРСР Молотова. 22 червня 1941 року без оголошення війни, віроломно гітлерівська Німеччина напала на Радянський Союз. Фашистська армія вдерлась на нашу землю. Над Гощею пролітали бомбардувальники. Дві бомби розірвались поруч з дзвіницею біля церкви. На щастя, пошкоджень цих будівель не було. А 4 липня 1941 року фашисти вдерлись в Гощу.

З цього дня подальший розвиток району було перервано. Настали страхітливі роки фашистської окупації. Через кілька днів місцевий священник Кривицький оголосив, щоб гощанці похоронили тіла вбитих наших воїнів.

За теперішнім Будинком культури стояла мурована стіна завширшки метр і висотою 2 метри. Сюди зганяли сільських активістів, депутатів рад, євреїв і розстрілювали. За період з 1941 по 1944 рік було знищено 926 чоловік, а по району — 1270 чоловік. Особливо трагічною була доля єврейського населення. Спочатку їх ганяли на роботу, а потім масово розстрілювали. Так, першу групу євреїв було знищено в 1942 році в передліссі урочища Агатівка. А в Тучині для них окупанти створили гето. Там, на околиці в яру, розстрілювали людей з навколишніх сіл. На каторжні роботи до Німеччини з району фашисти вивезли 527 чоловік.

За час окупації вони

пограбували приміщення установ та організацій, була спалена значна частина райцентру.

Трагічна доля випала селам Пустомити, Борщівка, Лідавка. Вони були спалені ворогом. В Пустомитах у вогні загинуло 485 чоловіків, жінок і дітей. Проте зламати опір трудящих вороги не змогли. В Гощі діяла підпільна група з числа військовополонених та місцевого населення. Підпільники допомагали селянам звільнитись від поставок фашистам продовольства, складаючи акти на «вимоклі» й «вигорілі» ділянки хлібів, розповсюджували повідомлення про наближення наших військ. Підпільні організації патріотів діяли в Тучині, Бабині, Рясниках та інших селах. Впертою самовідданою боротьбою з окупантами вони наближали час визволення рідного краю.

В ніч на 19 січня 1944 року Гоща була звільнена від ворога воїнами 112-ї стрілецької дивізії 13-ї армії. Майже 5 тисяч жителів району пішли на захист Вітчизни. Вони влилися в діючу Червону Армію. Близько 1600 чоловік, або кожний третій з мобілізованих, не повернулися з боїв. Їх героїчний шлях померезаний братськими могилами в Україні, Білорусії, Прибалтиці, в багатьох європейських містах і селах аж до Берліна, Праги та Відня. На честь загиблих воїнів-визволителів в районі встановлено 54 обеліски, є 9 братських могил. Понад 1100 уродженців району-ветеранів Великої Вітчизняної удостоєні бойових нагород.

Священні могили тих, хто поліг за Вітчизну, за щастя народу, хто став жертвою фашистського злочинства, відлунюють болем в людських серцях. Зберігати і шанувати пам'ять про загиблих — наш святий обов'язок. Скільки б часу не минуло після закінчення Великої Вітчизняної війни, вона не зітреється в пам'яті народній.

Влас ШЕВЧУК,
Олександр ГОНЧАР.